

Antrenör Adaylarının Özelleşmiş Alan Bilgisi Düzeylerinin İncelenmesi: Nedensel Karşılaştırma Çalışması

Investigation of Specialized Content Knowledge Levels of Student Coaches: Casual Comparative Study

^{ID} Ekrem Yasin TABAK^a, ^{ID} Osman UYHAN^b, ^{ID} Meltem DEVRİLMEZ^b, ^{ID} Mert BİLGİÇ^c, ^{ID} Recep SOSLU^d

^aKaramanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor ABD, Karaman, Türkiye

^bKaramanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Spor Bilimleri ABD, Karaman, Türkiye

^cAkdeniz Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi, Antrenörlük Eğitimi Bölümü, Antalya, Türkiye

^dKaramanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi, Antrenörlük Eğitimi Bölümü, Karaman, Türkiye

ÖZET Amaç: Alan bilgisi, bir öğreticinin sahip olması beklenen ve öğretebilmek için ihtiyaç duyduğu bilgi olarak tanımlanmaktadır. Beden eğitimi öğretmeni eğitimi ve antrenörlük eğitiminin birbirine öğretimsel açıdan yakın olduğu düşünüldüğünde antrenörlük bölümü öğrencilerinin antrenörlük eğitimi programından mezun olmadan önce yeterli alan bilgisi düzeyine sahip olmaları beklenmektedir. Bu çalışmanın amacı, uzmanlık dalı antrenörlük uygulaması dersini yeni tamamlamış antrenör adaylarının özelleşmiş alan bilgisi (ÖAB) düzeylerinin incelenmesidir. **Gereç ve Yöntemler:** Araştırmada, tek gruplu ön-test son-test zayıf deneysel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Çalışmaya antrenör eğitimi bölümünde öğrenim gören 42 erkek ve 9 kadın olmak üzere, toplamda 51 antrenör adayı katılmıştır. Katılımcıların ÖAB düzeylerini ölçmek için içerik haritaları kullanılmıştır. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistik ve parametrik olmayan testlerden Wilcoxon testi kullanılmıştır. **Bulgular:** Antrenör adaylarının ÖAB düzeyleri ders öncesi skoru 0,82 [standart sapma (SS)=0,94] ve ders sonrası 1,84 (SS=2,13) ortalamaya sahiptirler. Bu değerler beklenen değerin (3,0 ve üzeri) altında olduğunu göstermektedir. Spor branşları açısından incelendiğinde, katılımcıların jimnastik değerleri yeterli ÖAB'ye sahipken; futbol, basketbol, hentbol, voleybol, atletizm, badminton ve güreş ön-test ve son-test değerlerinin beklenen değerin altında olduğu tespit edilmiştir. Wilcoxon hesaplamalarına göre badminton branşı katılımcılarının son-test değerleri ön-test değerlerine göre anlamlı düzeyde yükselirken, diğer branşlarda istatistiksel olarak anlamlı farklılık belirlenmemiştir. **Sonuç:** Sonuç olarak, uzmanlık dalı antrenörlük uygulaması dersini tamamlayan antrenör adaylarının (jimnastik antrenör adayları hariç) yeterli ÖAB düzeylerine sahip olmadıkları belirlenmiştir.

ABSTRACT Objective: Content knowledge is the knowledge that a teacher/practitioner is expected to have, and needs to be able to teach. Considering that physical education teacher education and coaching education are related majors to each other in terms of pedagogical demands, it is expected that coaching education students should have sufficient content knowledge level before graduating from the program. The purpose of this study was to examine the specialized content knowledge (SCK) levels of coach candidates who have just completed the coaching practice course. **Material and Methods:** One group pretest-posttest weak experimental design was selected for this study. A total of 51 coach candidates (42 men and 9 women) studying in the department of coaching education voluntarily participated in this study. Content maps were used to measure SCK levels of the participants. Descriptive statistics and Wilcoxon test were used in the analysis of the data. **Results:** Showed that coach candidates' pretest score was 0.82 [standard deviation (SD)=0.94] and post test score was 1.84 (SD=2.13). These values are below the expected value (3.0 and over). When examined the results of sports separately, the pre-test and post-test values of football, basketball, handball, volleyball, track and field, badminton and wrestling were below the expected value. However, gymnastics coach candidates had sufficient gymnastics SCK level for both pre and post-test scores. According to Wilcoxon calculations, while the post-test results of badminton coach candidates increased significantly, no statistically significant difference was determined in other sports. **Conclusion:** As a conclusion, it was determined that the coach candidates (except for gymnastics) who completed the coaching practice course did not have sufficient SCK.

Anahtar Kelimeler: Uzmanlık; antrenörlük uygulaması; alan bilgisi; özelleşmiş alan bilgisi

Keywords: Specialization; coaching practice; content knowledge; specialized content knowledge

Correspondence: Ekrem Yasin TABAK

Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor ABD, Karaman, Türkiye

E-mail: ekremyasintbk@icloud.com

Peer review under responsibility of Türkiye Klinikleri Journal of Sports Sciences.

Received: 31 Oct 2022

Received in revised form: 04 Jan 2023

Accepted: 23 Jan 2023

Available online: 20 Feb 2023

2146-8885 / Copyright © 2023 by Türkiye Klinikleri. This is an open access article under the CC BY-NC-ND license (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>).

Antrenörlük, antrenman ortamında doğru karar verme ve en uygun yolu seçme yaklaşımlarını içeren düşünsel bir süreç olarak tanımlanmaktadır.¹ Antrenman ortamında bu eylemi yürüten antrenör, bireylerin belirli spor dallarıyla ilişkili performanslarını gerçekleştirmeleri için yol gösteren kişi olarak ifade edilmektedir.² Uluslararası Olimpiyat Komitesi Sporcu Gelişim Departmanı, iyi bir antrenörlük için antrenörlerde olması gereken bazı özellikler belirlemiştir. Komiteye göre bu özellikler, antrenörlerin etkili bir öğretim gerçekleştirebilmeleri için antrenörlük yaptıkları sporun temel becerilerini derinlemesine bilmeleri, ileri seviye taktik, strateji ve becerilerinin olması olarak ifade edilmiştir.³ İyi bir antrenör, antrenman ortamında kuralları iyi bilen, antrenmanı gelişimsel olarak doğru uyarlayabilen ve sporcuların başarılı olabilmeleri için onların seviyesine uygun antrenman ortamı oluşturabilen spor insanıdır.

Sporcu gelişim departmanının iyi bir antrenörden beklediği özelliklerin başında antrenörlüğünü gerçekleştirdiği spora özgü yeterli alan bilgisine sahip olmaları gelmektedir.⁴ Öğreticinin belirli bir konu alanını öğretebilmesi için sahip olması beklenen bilgi, alan bilgisi olarak ifade edilmektedir.⁵ Öğrenenlerin öğrenme düzeylerinin istenen düzeyde olması için öğreticilerin yeterli ve derinlemesine alan bilgisine sahip olması beklenmektedir. Öğreticilerin beklenen alan bilgisine sahip olmamaları bazı konuları tekrar tekrar öğretmelerine ve öğrenenlerin öğrenme düzeylerinde beklenen gelişimin olmamasına neden olmaktadır.⁶ Antrenman ortamındaki eğitsel yaklaşımlar, bireysel ve özel amaçları gerçekleştirebilmek için öğrenme-öğretme süreçlerini içermesinden dolayı oldukça karmaşık bir yapıya sahiptir.^{1,2}

Beden eğitimi alanında alan bilgisi, son 10 yıllık süreçte güncel konulardan biridir ve farklı araştırmacılar tarafından incelenmiştir.⁷⁻¹⁰ Beden eğitiminde alan bilgisi, genel alan bilgisi (GAB) ve özelleşmiş alan bilgisi (ÖAB) olmak üzere 2'ye ayrılmaktadır. GAB, bir spor dalının nasıl oynanması gerektiğini içerirken; ÖAB belirtilen spor dalının nasıl öğretildiğini içermektedir.¹¹ Alan bilgisinin GAB, a) Kurallar, görgü ve güvenlik kuralları, b) Teknik ve taktik alt boyutlarından oluşurken; ÖAB a) Öğrenci hataları, b) Öğretim tasarımı ve sunumu, alt boyutla-

rından oluşmaktadır. Antrenörlerin spora özgü alan bilgisi düzeyleri Ward'ın kavramsal çerçevesi açısından incelendiğinde iyi bir antrenörün antrenörlük yaptığı sporun kurallarını, tekniğini ve taktiklerini iyi bilmesini beklemek GAB ile ifade edilebilir. Antrenmanda sporcuların gelişimlerine uygun düzenlemeler yapabilmesi ve sporcuların seviyesine uygun antrenman ortamı oluşturabilmesini beklemek ÖAB ile açıklanabilir. Antrenörlerin spora özgü yeterli alan bilgisine sahip olabilmeleri için antrenör olmadan önce nitelikli ve etkili bir antrenörlük eğitimi sürecinden geçmeleri gerekmektedir.^{11,12}

Türkiye'de antrenör eğitimi; spor bilimleri fakülteleri, beden eğitimi ve spor yüksekokulları, federasyonlar ve Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından yönerge ve müfredatlar ile yürütülmektedir.¹³ Bu kurullardan biri olan üniversitelerin spor bilimleri fakülteleri ve beden eğitimi ve spor yüksekokullarının antrenörlük eğitimi bölümleri, 4 yıllık örgün eğitim-öğretim süreci sonunda bireysel ve takım spor branşlarına özgü teorik ve uygulamalarda ihtisas sahibi, farklı yaş ve kategorilerde sporcuları antrene edebilen, uzmanlaştığı spor branşında dünyadaki bilimsel ve teknolojik gelişmeleri takip edebilen ve multidisipliner çalışabilen kalifiye antrenörler yetiştirmektedir.¹⁴ Bu bölümlerdeki antrenör adayları 4 yıllık süreçte genel kültür, teorik ve kuramsal dersler ve çeşitli spor dallarına yönelik uygulama derslerini başarılı bir şekilde tamamlamakla yükümlüdürler. Bu süreç içerisinde farklı yaş grubu ve kategorilerde antrenörlük ortamlarında gözlem yaparlar. Öğrenim sürecinin son yılında (7 ve 8. dönemler) 3 yıllık süreçte elde ettikleri bilgi, beceri ve deneyimlerini antrenörlük uygulaması dersi ile gerçek antrenman ortamındaki sporculara aktarırlar.¹⁵

Antrenör adaylarının uygulama sürecinde uzmanlaştıkları spor dalının temel kurallarını, tekniklerini ve taktiklerini antrenman ortamındaki sporculara öğretirken antrenör adaylarının pedagojik alan bilgileri (PAB) devreye girmektedir.¹⁶ PAB, bir öğreticinin öğretim süreci boyunca öğrenenlerin öğrenme seviyesine uygun konu alanı seçebilmesi ve öğrenenlerin öğrenme düzeyini artıracak uyarlamalar yapabilmesi olarak tanımlanmaktadır.¹⁷ PAB'm, gerçek öğretim ortamında öğreticinin sahip olması gereken en önemli bilgilerin başında geldiği ifade edilmekte-

dir.⁵ Yapılan çalışmalar ÖAB düzeyi artırılan beden eğitimi öğretmenlerinin PAB düzeylerinin ve öğrencilerinin öğrenme düzeyinin arttığını belirlemiştir.¹⁸ Beden eğitimi öğretmeni eğitimi ve antrenörlük eğitiminin birbirine öğretimsel açıdan yakın olduğu düşünüldüğünde; antrenörlük eğitimi öğrencilerinin uzmanlaştıkları spor dalında yeterli alan bilgisine, özellikle ÖAB alt boyutunda sahip olmaları beklenmektedir.^{19,20} Bu çalışmanın amacı, uzmanlık dalı antrenörlük uygulaması dersini yeni tamamlamış antrenör adaylarının ÖAB düzeylerinin incelenmesidir.

GEREÇ VE YÖNTEMLER

KATILIMCILAR

Çalışmaya bir devlet üniversitesinin antrenörlük eğitimi bölümünde eğitim-öğretime devam eden toplam 51 antrenör adayı (4. sınıf) katılmıştır. Örneklem grubu 9 kadın ve 42 erkek katılımcıdan oluşmaktadır. Katılımcıların yaş ortalaması 22,14 [standart sapma (SS)=2,84] olarak belirlenmiştir. Katılımcılar uzmanlık dalı antrenörlük uygulaması dersi için spor branşlarını gönüllü olarak dönem başında belirlemiştir. Katılımcıların 14'ü futbol, 5'i basketbol, 9'u atletizm, 3'ü güreş, 8'i badminton, 4'ü jimnastik, 4'ü hentbol ve 4'ü voleybol branşlarını uzmanlaşmak istedikleri spor branşı olarak belirlemiştir. Çalışma öncesinde uzmanlık dersi alan öğrencilere bilgi verilerek çalışmanın amacı anlatılmıştır. Çalışmaya katılan öğrencilerden Helsinki Deklarasyonu prensiplerine göre gönüllük formu alınmıştır. Ayrıca bu çalışma, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulu tarafından onaylanmıştır (tarih: 21 Mart 2022, no: 02-2022/34).

ARAŞTIRMA TASARIMI

Araştırmamızda deneysel araştırma türlerinden tek grup ön-test, son-test zayıf deneysel araştırma tasarımı kullanılmıştır. Bu tasarım ile araştırmaya katılan örneklem grubuna uygulanan uzmanlık dalı antrenörlük uygulaması dersinin etkisi incelenmek istenmiştir.²¹

SPOR BRANŞI ÖĞRETİCİLERİ

Antrenörlük eğitimi bölümü son sınıf öğrencileri uzmanlık dalı antrenör uygulaması dersinde futbol, bas-

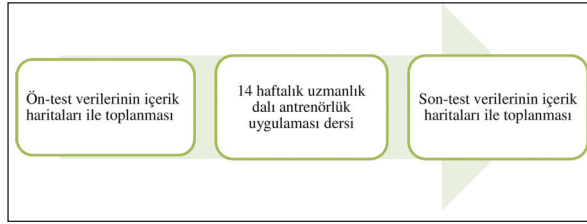
ketbol, atletizm, güreş, badminton, jimnastik, hentbol ve voleybol spor dallarından birini seçmişlerdir. Futbol branşı öğreticisi 48 yaşında eski milli futbolcu, her yaş kategorisinde 15 yıllık futbol antrenörlüğü deneyimine sahip ve antrenör eğitimi bölümü futbol derslerini yaklaşık 10 yıldır sürdüren doktoralı bir erkek öğretim üyesidir. Basketbol branşı öğreticisi 42 yaşında eski milli basketbolcu, farklı yaş kategorilerinde 10 yıllık basketbol antrenörlüğü deneyimine sahiptir. Basketbol öğreticisi 5 yıldır antrenörlük eğitimi bölümündeki basketbol derslerini yürüten doktoralı erkek bir öğretim üyesidir. Atletizm branşı öğreticisi yaklaşık 4 yıldır antrenör eğitimi bölümünde atletizm dersini yürütmekte olan kadın bir öğretim görevlisidir. Atletizm öğreticisi 34 yaşında ve atletizm branşını üniversite yıllarında sporcu olarak da gerçekleştirmiştir. Güreş branşı öğreticisi 42 yaşında ve yaklaşık 15 yıllık güreş sporculuğu deneyimine sahip doktoralı bir erkek öğretim üyesidir. Öğretici yaklaşık 5 yıldır antrenör eğitimi bölümünde güreş derslerini yürütmektedir. Badminton branşı öğreticisi 36 yaşında eski milli sporcu ve her kategoride yaklaşık 11 yıl antrenörlük deneyimine sahip doktoralı bir erkek öğretim üyesidir. Badminton öğreticisi yaklaşık 5 yıldır antrenörlük eğitimi bölümünde badminton derslerini yürütmektedir. Jimnastik ve voleybol branşı öğreticisi 42 yaşında ve her iki branşında sporculuğunu gerçekleştirmiş doktoralı bir öğretim üyesidir. Öğretim üyesi, her iki branşın öğretimini yaklaşık 5 yıldır gerçekleştirmektedir. Hentbol branşı öğreticisi 33 yaşında ve yaklaşık 15 yıllık sporculuk deneyimine sahip doktoralı erkek bir öğretim üyesidir. Hentbol öğreticisi antrenörlük eğitimi bölümünde 8 yıldır hentbol derslerini yürütmektedir.

VERİ TOPLAMA SÜRECİ

Çalışmanın veri toplama süreci Şekil 1'de sunulmaktadır. Çalışmanın başında katılımcılardan içerik haritaları kullanılarak ön-test verileri toplanmıştır. Sonrasında katılımcılar 14 hafta sürecinde uzmanlık dalı antrenörlük uygulaması dersine devam etmişlerdir. Ders süreci sonunda antrenör adaylarından içerik haritaları kullanılarak son-test verileri toplanmıştır.

VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

Katılımcıların ÖAB düzeyini belirlemek için içerik haritaları kullanılmıştır.

ŞEKİL 1: Çalışmanın veri toplama süreci.

İÇERİK HARİTALARI

İçerik haritaları, Ward ve ark. tarafından katılımcıların ÖAB düzeylerini ölçmek için kullanılmaktadır. İçerik haritaları geçerli ve güvenilir ölçme araçlarıdır ve öğreticinin öğretmeyi amaçladığı becerilerin/tekniklerin gösterildiği şemalar olarak ifade edilmektedir. Doldurulmadan önce boş bir A4 kâğıdı olan içerik haritaları, doldurulma işlemi tamamlandıktan sonra öğreticinin ÖAB seviyesini gösterir. Katılımcı boş içerik haritasının altına yatay olarak öğretmeyi planladığı temel teknikleri soldan sağa olacak şekilde yazar (örneğin badmintonda clear, drop vb.). İkinci aşamada her tekniğin öğretim basamaklamasını aşağıdan yukarıya doğru kısa ifadeler kullanarak belirtir (örneğin clear vuruşunun gösterilmesi). Üçüncü ve son aşamada yukarı doğru yazılan tekniklerin basamaklamaları birbiriyle kombine edilebilir (örneğin: 1 v 1 yarı saha karşılıklı clear ve drop çalışması). İçerik haritasının nasıl doldurulacağına yönelik tanıtım videosuna "<https://www.youtube.com/watch?v=h1PdZTNCP1A>" adresinden ulaşılabilmektedir.²²

ÖĞRETİM TASARIMI GELİŞTİRME KATEGORİLERİ

Alanyazındaki çalışmalar, ÖAB düzeyini belirlemede öğretim tasarımı geliştirme kategorilerinin etkili bir yöntem olduğunu belirtmektedir.²² Bu çalışmada kullanılan öğretim tasarımı geliştirme kategorileri, Ward ve ark. tarafından Rink'in geliştirdiği kategoriler düzenlenerek oluşturulan 7 kategoriden oluşmaktadır. Bu kategoriler: a) Bilgilendirme (Bİ): Her tekniğin öğretim basamaklamasının başlangıç tasarımı, b) Basamaklama (BA): Tekniklerin zorluğun/kolaylığının artırılması ya da azaltılması, c) İyileştirme (İY): Tekniklerin performans kalitesinin artırılması, d) Oyun/maç uygulaması (MU): Katılımcıların oyun/maç performansı göstermeleri ya da

değerlendirilmeleri, e) Uygulamada basamaklama (UB): Oyun/maç performansı sırasında öğretim tasarımının zorlaştırılması ya da kolaylaştırılması, f) Uygulamada iyileştirme (Uİ): Oyun/maç performansı sırasında iyileştirmeye yönelik eklenen öğretim tasarımı, g) Uygulamada değerlendirme (UD): Maç/oyun performansı sırasında öğreticinin katılımcıların kendi performansını değerlendirmesini istemesi olarak açıklanmaktadır. 1 v 1 clear oynaması sırasında öğreticinin katılımcılardan 30 saniyede tüy topu yere düşürmeden kaç defa karşılıklı clear vuruşu yapabileceklerini saymalarını istemesi bu kategoriye örnek verilebilir.^{22,23}

ÖĞRETİM TASARIMI GELİŞİMİ DERİNLİĞİNİN ÖLÇÜLMESİ

Bu çalışmada, katılımcıların ÖAB yeterliğini ölçmek için Ward ve ark. tarafından belirlenen ve geçerliği sağlanan indeks skoru hesaplama formülü kullanılmıştır. Belirlenen formül alanyazındaki çalışmalarda kullanılmış ve ÖAB ölçmede etkili bir formül olduğu kabul edilmiştir.^{24,25} Katılımcıların ÖAB düzeyini ölçmek için kullanılan formül: Belirtilen formülasyon hesaplaması sonrasında, indeks skoru 3,0 ve üzeri ise katılımcıların ÖAB düzeyi yeterli olarak kabul edilmektedir.^{22,24}

KODLAYICI PROTOKOLÜ VE GÖZLEMCİLER ARASI TUTARLILIK

Çalışmada elde edilen içerik haritası verilerinin çözümlenmesi 2 kodlayıcı tarafından gerçekleştirilmiştir. Kodlayıcılar, 3 aşamadan oluşan ve aşamalardan biri tam olarak gerçekleştirilmeden diğer aşamaya geçilmediği bir kodlama eğitimi süreci gerçekleştirmişlerdir.²⁶ İlk aşamada 2 kodlayıcı bir araya gelerek öğretim tasarımı geliştirme kategorilerini açıklamış ve anlaşılabilirliği artırmak için beden eğitimi ve spordan örneklerle tartışmışlardır. Kavramları birbirlerine detaylı örneklerle açıkladıktan ve kavramları içselleştirdiklerine kanaat getirdikten sonra kodlayıcılar 10 öğretim tasarımını ve karşılığında gelecek kodları yazmışlardır. Bu eşleştirmelerde %100 başarılı sağlandıktan sonra kodlayıcılar 2. aşamaya geçmişlerdir. Çalışmanın 2. aşamasında kodlayıcılara 15 öğretim tasarımı sunulmuş ve bu tasarımların tamamını doğru açıklamaları beklenmiştir. %100 doğru açıklama gerçekleştikten sonra son aşamaya geçilmiştir. Üçüncü

aşamada kodlayıcılar araştırma için toplanan toplam 102 içerik haritasının %33'ünü (n=34) ayrı ayrı kodlamışlar ve aralarındaki tutarlılığı kontrol etmişlerdir. Kodlayıcılar arası tutarlılığın 0,97 ile oldukça yeterli olduğu belirlenmiştir.²⁷ Kalan 68 içerik haritası, 2 kodlayıcıya eşit sayıda dağıtılarak ayrı ayrı kodlama işlemi yapmaları istenmiştir.

VERİ ANALİZİ

Tanımlayıcı istatistikler ortalama ve standart sapma olarak raporlanmıştır. Çalışmanın istatistiksel hesaplamaları yapılmadan önce normallik sayıltısı kontrol edilmiştir. Basıklık-çarpıklık değerleri ile kontrol edilen normal dağılımın -2 ile +2 aralığında olması beklenmektedir.²⁸ Elde edilen bulguların beklenen değer aralığında olmadığı belirlenmiştir. Çalışma verilerinin normal dağılım sağlamaması nedeniyle parametrik olmayan istatistik hesaplama yöntemi Wilcoxon kullanılmıştır. Wilcoxon testi, nicel ölçümlerde grup ya da gruptan elde edilen 2 ölçümün aynı dağılımdan gelip gelmediğinin incelendiği parametrik olmayan bir istatistik testidir.²⁹ Bu test, çalışmamızda yer alan birden fazla grubun ön ve son-test değerleri arasındaki farkın belirlenmesi için tercih edilmiştir.

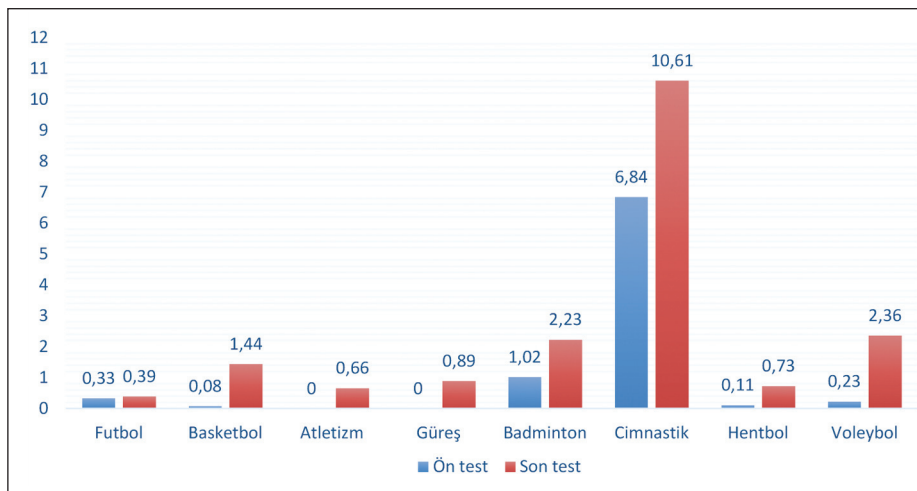
Çalışmamızda grupların ön-test ve son-test değerleri arasındaki farkın etki alanı hesaplamasında Cohen's d tercih edilmiştir. Elde edilen değerlerin yorumlamasında $d=0,2$ (küçük etki), $d=0,5$ (orta etki), ve $d=0,8$ (büyük etki) olarak belirlenmiştir.³⁰ Verile-

rin analizinde SPSS 25.0 (IBM şirketi, ABD) paket programı kullanılmış ve anlamlılık düzeyi $p<0,05$ olarak kabul edilmiştir.

BULGULAR

Katılımcıların uzmanlık dalı antrenörlük uygulaması ön-test ortalamaları 0,82 (SS=0,94) olarak saptanmış ve uzmanlık spor dallarına yönelik yeterli ÖAB'ye sahip olmadıkları tespit edilmiştir. Son-test bulguları incelendiğinde ise antrenör adaylarının ortalama ÖAB skoru 1,84 (SS=2,13) olarak tespit edilmiştir. Katılımcıların ön-test son-test değerleri beklenen ÖAB yeterliği kriterinin ($>3,0$) altındadır. Antrenör adaylarının uzmanlık dalı antrenörlük uygulaması dersi öncesinde ve sonrasında beklenen ÖAB düzeyine sahip olmadıkları belirlenmiştir.

Katılımcıların spor branşlarına özgü ön-test ve son-test bulguları Şekil 2'de verilmiştir. Bulgulara göre antrenör adaylarının futbol ($\bar{X}=0,33$, SS=1,01), basketbol ($\bar{X}=0,08$, SS=0,10), atletizm ($\bar{X}=0,00$, SS=0,00), güreş ($\bar{X}=0,00$, SS=0,00), badminton ($\bar{X}=1,02$, SS=1,15), hentbol ($\bar{X}=0,11$, SS=0,13) ve voleybol ($\bar{X}=0,23$, SS=0,45) branşlarına yönelik ön-test değerleri katılımcıların branşa özgü ÖAB düzeyine sahip olmadıklarını göstermektedir. Uzmanlık dalı antrenörlük uygulaması dersi tamamlandıktan sonra katılımcılardan elde edilen son-test bulgularına göre futbol ($\bar{X}=0,39$, SS=0,79), basketbol ($\bar{X}=1,44$,

ŞEKİL 2: Spor branşlarına göre özelleşmiş alan bilgisi ön-test son-test bulguları.

SS=2,04), atletizm (\bar{X} =0,66, SS=0,97), güreş (\bar{X} =0,89, SS=1,45), badminton (\bar{X} =2,23, SS=1,78), hentbol (\bar{X} =0,73, SS=0,81) ve voleybol (\bar{X} =2,36, SS=3,30) branşlarında son-test ÖAB değerlerinin beklenen değer in altında olduğu tespit edilmiştir (<3,0).

Uzmanlık dalı antrenörlük uygulaması spor branşlarından jimnastik antrenör adaylarının ön-test ÖAB düzeyi 6,84 (SS=5,17) ile beklenen kritik değerin üzerindedir (>3,0). Bu değer jimnastik antrenör adaylarının ders öncesi ÖAB düzeylerinin jimnastik öğretimi için yeterli olduğunu göstermektedir. Uygulanan ders sonrası jimnastik antrenör adaylarının son-test değerlerinin 10,61 (SS=3,61) ile oldukça yüksek olduğu belirlenmiştir. Öğretim için gerekli kabul edilen kritik değerin (3,0 ve üzeri) ve ön-test ortalama bulgusunun oldukça üzerinde olduğu görülmektedir.²² Bu durum, jimnastik antrenör adaylarının öğretim için gerekli kabul edilen jimnastik ÖAB düzeyine sahip olduklarını göstermektedir.

Katılımcıların spor branşlarına göre ön-test son-test ortalama değerlerinin istatistiksel hesaplama bulguları Tablo 1’de verilmiştir. Bulgulara göre badminton antrenör adaylarının son-test ÖAB değerleri, ön-test değerlerine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir (W_s =-2,10, p <0,05). Ayrıca Tablo 1 incelendiğinde, jimnastik (W_s =-0,73, p >0,05), futbol (W_s =-0,41, p >0,05), voleybol (W_s =-1,34, p >0,05), güreş (W_s =-1,34, p >0,05), basketbol (W_s =-1,82, p >0,05), atletizm (W_s =-2,37, p >0,05) ve hentbol (W_s =-1,07, p >0,05) antrenör

adaylarının son-test bulguları ile ön-test bulguları arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir.

Wilcoxon testi bulguları badminton branşı hariç diğer branşlarda anlamlı farklılık göstermemiş olsa da etki alanı bulguları incelendiğinde uygulanan uzmanlık dalı antrenörlük uygulaması dersinin etkili olduğu görülmektedir. Etki alanı hesaplamasında sadece futbol (d =0,07) küçük etkiye sahipken; diğer tüm spor branşı antrenör adayları son-test bulguları ön-test bulgularına göre büyük etkiye sahiptir (>0,80).

TARTIŞMA

Bu çalışmanın amacı, uzmanlık dalı antrenörlük uygulaması dersini yeni tamamlamış antrenör adaylarının ÖAB düzeylerinin incelenmesidir. Bu doğrultuda elde edilen bulgular uzmanlık dalı antrenörlük uygulaması dersini yeni tamamlayan antrenör adaylarının her ne kadar istatistiksel olarak anlamlı fark tespit edilmese de etki alanı açısından incelendiğinde ÖAB düzeylerinin arttığını (büyük etki) göstermektedir. Çalışmamızda jimnastik branşı antrenör adayları hariç diğer spor branşlarındaki antrenör adaylarının ön ve son-test ÖAB değerlerinin kritik değer olan 3,0’ın altında olduğu tespit edilmiştir.²²

Yeterli alan bilgisine sahip olmak öğretim için vazgeçilmez bir bilgidir. Yeterli alan bilgisine sahip olabilmek için sadece GAB’a değil, aynı zamanda istenilen düzeyde ÖAB’ye sahip olmak gerekmektedir.¹² Özellikle, ÖAB ile PAB arasındaki ilişki göz önüne alındığında, fiziksel aktivite ve spor dersle-

TABLO 1: Antrenör adaylarının spor branşlarına göre ön-test son-test ortalama özelleşmiş alan bilgisi değerleri.

Spor branşları	n	Ön-Test		Son-Test		W_s	p	d
		\bar{X}	SS	\bar{X}	SS			
Jimnastik	4	6,84	5,17	10,61	3,61	-0,73	0,47	0,85
Badminton	8	1,02	1,15	2,23	1,78	-2,10	0,04	0,81
Futbol	14	0,33	1,01	0,39	0,79	-0,41	0,69	0,07
Voleybol	4	0,23	0,45	2,36	3,30	-1,34	0,18	0,90
Güreş	3	0,00	0,00	0,89	1,45	-1,34	0,18	0,87
Basketbol	5	0,08	0,10	1,44	2,04	-1,82	0,07	0,94
Atletizm	9	0,00	0,00	0,66	0,97	-2,37	0,18	0,96
Hentbol	4	0,11	0,13	0,73	0,81	-1,07	0,298	1,07

SS: Standart sapma.

rinde antrenör adaylarının yeterli ÖAB düzeyine sahip olmalarının önemi artmaktadır. Çalışmamızda elde edilen bulgular, jimnastik hariç diğer spor branşlarında uzmanlaşmaları beklenen antrenör adaylarının yeterli ÖAB düzeyine sahip olmadıklarını göstermektedir. Çalışmamız ile benzer bulgular bu alanda yapılan sınırlı sayıda çalışmada görülmektedir. Devrilmez ve Dervent, basketbol dersini yeni tamamlamış antrenörlük eğitimi bölümü öğrencilerinin basketbol ÖAB düzeylerini incelemişlerdir. Çalışma bulgularına göre basketbol dersini yeni tamamlayan antrenörlük eğitimi bölümü öğrencilerinin basketbol ÖAB düzeylerinin ($X=0,25$, $SS=0,18$) beklenen düzeyin oldukça altında olduğunu göstermiştir. Düşük ÖAB düzeyi, Tabak ve ark.nın yakın zamandaki çalışmasında da görülmektedir. Tabak ve ark., basketbol dersini tamamlayan 38 antrenörlük eğitimi bölümü öğrencilerinin ÖAB düzeylerini incelemiş ve çalışmamız bulgularına benzer olarak düşük ÖAB seviyesi belirlemiştir.^{31,32}

Düşük ÖAB seviyesi beden eğitimi ve spor alanında da görülmektedir. Çalışmalar, beden eğitimi öğretmen eğitimi bölümlerinde fiziksel aktivite ve spor derslerini yeni tamamlamış beden eğitimi öğretmen adaylarının düşük ÖAB'ye sahip olduklarını göstermektedir.^{7,24,33,34} Yakın zamanda Dervent ve ark., Türkiye'nin farklı bölgelerindeki 16 beden eğitimi öğretmen eğitimi bölümlerindeki öğrencilerin jimnastik ÖAB düzeylerini incelemişlerdir. Beden eğitimi öğretmen eğitimi bölümünde öğrenime devam eden 1, 2, 3 ve 4. sınıf toplam 1.514 öğrenciden toplanan veriler, beden eğitimi öğretmen eğitimi bölümlerindeki öğrencilerin jimnastik ÖAB düzeylerinin yeterli olmadığı tespit edilmiştir. Benzer şekilde, beklenenin altında ÖAB düzeyi basketbol, futbol ve voleybol derslerini tamamlamış beden eğitimi öğretmen adaylarında da tespit edilmiştir.^{24,33,34}

Çalışmamızda, jimnastik antrenör adaylarının hem ön-test hem de son-test ÖAB düzeylerinin beklenen değer üzerinde olduğu belirlenmiştir. Alan yazında jimnastik ÖAB üzerine yapılan sınırlı sayıda çalışma mevcuttur. Örneğin Devrilmez ve Dervent, beden eğitimi ve spor yüksekokullarının farklı bölümlerinde jimnastik dersini yeni tamamlayan öğrencilerin jimnastik ÖAB düzeylerini incelemişlerdir. Bulgular tamamlanan jimnastik dersleri sonrasında

beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü öğrencilerinin yeterli ÖAB düzeyine sahipken, antrenörlük eğitimi ve spor yöneticiliği bölümü öğrencilerinin yeterli jimnastik ÖAB düzeyine sahip olmadıkları belirlenmiştir. Farklı bulguların oluşmasının gerekçeleri; a) Jimnastik derslerinde ÖAB'ye ayrılan zamanın öğreticiler açısından farklılık göstermesi, b) Öğreticilerin jimnastik alan bilgisi düzeylerindeki farklılıklar ve c) Öğrencilerin beden eğitimi öğretmen eğitimi ve antrenörlük eğitimi bölümlerinde öğrenime başlamadan önceki jimnastik ön bilgileri olarak gösterilebilir.³⁵

Bu çalışmanın bazı sınırlılıkları bulunmaktadır. İlk olarak, araştırma tasarımının tek örneklem ön-test son-test olarak tasarlanmış olması ve kontrol grubunun olmaması uygulanan dersin etkililiğini belirlemede önemli bir sınırlılıktır. Çalışmaya katılan antrenör adaylarının toplam 51 kişi olması ve spor dallarına ayrıldıklarında sayının 10'un altına inmesi hem uygulamanın etkisinin incelenmesi hem de istatistiksel hesaplamada araştırmanın bir diğer sınırlılığı olarak görülebilir. Gelecek çalışmalarda antrenörlük eğitimi öğrencilerinin farklı fiziksel aktivite ve spor derslerindeki alan bilgisi düzeylerinin daha fazla sayıda katılımcı ile kontrol grubunun da sürece dâhil edilerek incelenmesi önerilmektedir.

SONUÇ

Sonuç olarak, uzmanlık dalı antrenörlük uygulaması dersini tamamlayan antrenör adaylarının (jimnastik antrenör adayları hariç) yeterli ÖAB düzeylerine sahip olmadıkları belirlenmiştir. Antrenör adaylarının bir sonraki dönem mezun olacakları ve uzmanlaşacakları spor dalını mesleki kariyerleri boyunca öğretmeleri bekleneceği için antrenör adaylarının spor dalına özgü düşük ÖAB düzeyleri dikkate alınması gereken bir konudur. Ayrıca antrenör adaylarının öğrenim gerçekleştirdiği antrenörlük eğitimi bölümlerinde uygulanan spora özgü derslerin ÖAB dikkate alınarak tekrar güncellenmesi önerilmektedir.

Finansal Kaynak

Bu çalışma sırasında, yapılan araştırma konusu ile ilgili doğrudan bağlantısı bulunan herhangi bir ilaç firmasından, tıbbi alet, gereç ve malzeme sağlayan ve/veya üreten bir firma veya herhangi bir ticari firmadan, çalışmanın değerlendirme sürecinde, çalışma

ile ilgili verilecek kararı olumsuz etkileyebilecek maddi ve/veya manevi herhangi bir destek alınmamıştır.

Çıkar Çatışması

Bu çalışma ile ilgili olarak yazarların ve/veya aile bireylerinin çıkar çatışması potansiyeli olabilecek bilimsel ve tıbbi komite üyeliği veya üyeleri ile ilişkisi, danışmanlık, bilirkişilik, herhangi bir firmada çalışma durumu, hissedarlık ve benzer durumları yoktur.

Yazar Katkıları

Fikir/Kavram: Recep Soslu, Ekrem Yasin Tabak; **Tasarım:** Ekrem Yasin Tabak; **Denetleme/Danışmanlık:** Recep Soslu, Ekrem Yasin Tabak; **Veri Toplama ve/veya İşleme:** Meltem Devrilmez, Mert Bilgiç; **Analiz ve/veya Yorum:** Mert Bilgiç, Osman Uyhan; **Kaynak Taraması:** Meltem Devrilmez, Osman Uyhan; **Makalenin Yazımı:** Ekrem Yasin Tabak, Meltem Devrilmez; **Eleştirel İnceleme:** Mert Bilgiç, Recep Soslu, Osman Uyhan.

KAYNAKLAR

- Knowles Z, Gilbourne D, Borrie A, Nevill A. Developing the reflective sports coach: a study exploring the processes of reflective practice within a higher education coaching programme. *Reflective Practice*. 2001;2(2):185-207. [Crossref]
- Nelson LJ, Cushion CJ. Reflection in coach education: the case of the national governing body coaching certificate. *The Sport Psychologist*. 2006;20(2):174-83. [Crossref]
- International Olympic Committee. Department of Sport Development. www.olympic.org . 2022. Alıntı zamanı: [20 Haziran 2022].
- Bergeron MF, Mountjoy M, Armstrong N, Chia M, Côté J, Emery CA, et al. International Olympic Committee consensus statement on youth athletic development. *Br J Sports Med*. 2015;49(13):843-51. [Crossref] [PubMed]
- Shulman LS. Those who understand: knowledge growth in teaching. *Educational Researcher*. 1986;15(2):4-14. [Crossref]
- Hastie PA, Vlasisavljevic N. The relationship between subject-matter expertise and accountability in instructional tasks. *Journal of Teaching in Physical Education*. 1999;19(1):22-33. [Crossref]
- Dervent F, Devrilmez E, Ince ML, Ward P. A national analysis of the content knowledge of Turkish physical education teacher education students. *Physical Education and Sport Pedagogy*. 2020;25(6):613-28. [Crossref]
- Devrilmez E, Dervent F, Çotuk MY. Validation of volleyball common content knowledge test. *International Journal of Sport Exercise and Training Sciences*. 2019;5(1):31-9. [Crossref]
- Devrilmez E, Dervent F. Özelleşmiş alan bilgisi odaklı badminton eğitiminin beden eğitimi öğretmen adaylarının alan bilgisine etkisi [The effect of specialized content knowledge focused on badminton course on preservice physical education on education teachers content knowledge level]. *Sportive*. 2019;2(1):50-61. [Link]
- Ward P, Tsuda E, Dervent F, Devrilmez E. Differences in the content knowledge of those taught to teach and those taught to play. *Journal of Teaching in Physical Education*. 2018;37(1):59-68. [Crossref]
- Ward P. Content matters: knowledge that alters teaching. In: Housner L, Metzler M, Schempp P, Templin T, eds. *Historic Traditions and Future Directions of Research on Teaching and Teacher Education in Physical Education*. 1st ed. Morgantown, WV: Fitness Information Technology; 2009. p.345-56.
- Sutton JT, Burroughs EA, Yopp DA. Coaching knowledge: domains and definitions. *Journal of Mathematics Education Leadership*. 2011;13(2):12-20. [Link]
- Turgut M, Gökyürek B, Yenel İF. Beden eğitimi ve spor yükseköğretimindeki antrenörlük eğitimi ve spor yöneticiliği bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerin bu bölümleri seçme nedenleri ve beklentileri üzerine bir araştırma [Determination of the preference caused of the students having cocuation in the areas of trainer education administration and sports management in the schools of physical education and sports]. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*. 2004;5(1):91-9. [Link]
- Erdoğan BS. Türkiye'deki antrenör eğitiminin ilkesel ve yapısal problemlerinin incelenmesi [Yüksek lisans tezi] Ankara: Ankara Üniversitesi; 2011. [Erişim tarihi: 19 Haziran 2022]. Erişim linki: [Link]
- Koçak ÇV. Antrenör adaylarının antrenör öz yeterlik düzeylerinin incelenmesi [Investigation of the coaching self-efficacy levels of coach candidates]. *Sporometre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*. 2019;17(1):55-62. [Crossref]
- Ayvazo S, Ward P. Pedagogical content knowledge of experienced teachers in physical education: functional analysis of adaptations. *Research Quarterly for Exercise and Sport*. 2011;82(4):675-84. [Crossref] [PubMed]
- Ward P, Ayvazo S. Pedagogical content knowledge: conceptions and findings in physical education. *Journal of Teaching in Physical Education*. 2016;35(3):194-207. [Crossref]
- Ward P, Kim I, Ko B, Li W. Effects of improving teachers' content knowledge on teaching and student learning in physical education. *Research Quarterly for Exercise and Sport*. 2015;86(2):130-9. [Crossref] [PubMed]
- Drewe SB. An examination of the relationship between coaching and teaching. *Quest*. 2000;52(1):79-88. [Crossref]
- Sunay H. Spor eğitim alt yapısında beden eğitimi öğretmeni ve antrenörün önemi [The importance of physical education teacher and trainer on the sub-structure of sports education]. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*. 1998;3(2):43-50. [Link]
- Karasar N. *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. 19. Baskı. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım; 2009.
- Ward P, Dervent F, Lee YS, Ko B, Kim I, Tao W. Using content maps to measure content development in physical education: validation and application. *Journal of Teaching in Physical Education*. 2017;36(1):20-31. [Crossref]
- Rink JE. Task presentation in pedagogy. *Quest*. 1994;46(3), 270-80. [Crossref]
- Dervent F, Ward P, Devrilmez E, Tsuda E. Transfer of content development across practica in physical education teacher education. *Journal of Teaching in Physical Education*. 2018;37(4):330-9. [Crossref]
- Tsuda E, Devrilmez E, Dervent F, Ward P. Differences in content knowledge between those who learned performing and teaching. *Research Quarterly for Exercise and Sport Supplement*. 2017;88:A4. [Link]
- Dervent F, Tsuda E, Devrilmez E, Ward P. Content development coding assessment manual. Version 2.1. 2016;2:1-31. [Link]
- Van Der Mars H. Effects of specific verbal praise on off-task behavior of second-grade students in physical education. *Journal of Teaching in Physical Education*. 1989;8(2):162-9. [Crossref]

28. Tabachnick BG, Fidell LS, Ullman JB. Using Multivariate Statistics. 5th ed. Boston, MA: Pearson; 2007.
29. Cuzick J. A wilcoxon-type test for trend. *Statistics in Medicine*. 1985;4(1):87-90. [[Crossref](#)] [[PubMed](#)]
30. Cohen J. A power primer. *Psychological Bulletin*. 1992;112(1):155-9. [[Crossref](#)] [[PubMed](#)]
31. Devrilmez E, Dervent F. Antrenörlük eğitimi bölümü öğrencilerinin basketbol özelleşmiş alan bilgisi düzeylerinin belirlenmesi. 10. Uluslararası Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Kongresi; 31 Ekim-03 Kasım 2019; Antalya, Türkiye. p.1-62. [[Link](#)]
32. Tabak EY, Yücetaş Z, Devrilmez M, Uyhan O. Antrenörlük eğitimi bölümü öğrencilerinin özelleşmiş alan bilgisi düzeyleri: bir basketbol dersinin etkisi [Coaching education students' specialized content knowledge level: the effect of a basketball course]. *Beden Eğitimi ve Spor Araştırmaları Dergisi*. 2022;14(1):1-12. [[Link](#)]
33. Devrilmez E. You get what you give: analyzing the depth of specialized content knowledge of preservice physical education teachers. *International Journal of Applied Exercise Physiology*. 2019;8(2):774-9. [[Link](#)]
34. Devrilmez E, Dervent F, Ward P, İnce ML. A test of common content knowledge for gymnastics: a Rasch analysis. *European Physical Education Review*. 2019;25(2):512-23. [[Crossref](#)]
35. Devrilmez E, Dervent F. Beden eğitimi ve spor bölümlerindeki öğrencilerin alan bilgisi düzeylerinin belirlenmesi [The examination of physical education and sport students' depth of content knowledge]. *Beden Eğitimi ve Spor Araştırmaları Dergisi*. 2019;11(1):37-50. [[Crossref](#)]